

AZ ÚJ IDEIGLENES VÁLSÁG- ÉS ÁTÁLLÁSI KERET, VALAMINT AZ AZT
KIEGÉSZÍTŐ – ZÖLD MEGÁLLAPODÁS FÉMJELEZTE – ÁLTALÁNOS
CSOPORTMENTESSÉGI RENDELET MÓDOSÍTÁSA

FARKAS Flóra – HARGITA Eszter – SZALAI Soma¹

Tárgyszavak: TCF, TCTF, európai zöld megállapodás, dekarbonizáció, megújuló energia, energiahatékonyság, RePowerEU, GBER, válságtámogatás, csoportmentesség, IRA

Az Európai Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) 2023. március 9-én két nagy, az uniós állami támogatási szabályrendszert érintő változást jelentett be²: elfogadta az ideiglenes válság- és átállási keretet³ (*Temporary Crisis and Transition Framework*, a továbbiakban: TCTF) és jóváhagyta az általános csoportmentességi rendelet⁴ (*General Block Exemption Regulation*, a továbbiakban: GBER) módosítását. Mindkét változás az európai zöld megállapodás⁵ céljainak elérését szolgálja.

Ennek érdekében a Bizottság 2023. február 1-jén terjesztette elő a zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari tervet⁶, amely Európa nulla nettó kibocsátású iparának versenyképességét és a klímasemleges gazdaságra való gyors átállást hivatott előmozdítani. Ez a javaslat korábbi –

---

¹ A szerzők a Miniszterelnökség Támogatásokat Vizsgáló Irodájának (TVI) munkatársai. A cikkben megjelenő vélemény nem tekinthető a TVI hivatalos álláspontjának.

² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_1563 és https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_1523

³ Az állami támogatásokra vonatkozó, az Ukrajna elleni orosz agresszióval összefüggésben a gazdaság támogatását célzó ideiglenes válság- és átállási keret (2023/C 101/03) HL C 101/3, 2023.3.17.

⁴ A Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló, 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet HL L 187, 2014.6.26.

⁵ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának (Az európai zöld megállapodás COM/2019/640 final). Az európai zöld megállapodás egy 2020-ban bizottsági kezdeményezésre elfogadott átfogó stratégia, amelynek célja, hogy az Európai Unió 2050-re elérje a teljes klímasemlegességet. Mivel a zöld megállapodás egy átfogó stratégia, így az Unió összes szakpolitikájára, valamint a gazdaság minden ágazatára kiterjed, így hatást gyakorol az állami támogatási szabályozásra is.

⁶ A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari tervről további részletek Mohay Ákos: *Egy támogatási verseny kezdete? Az amerikai inflációcsökkentési törvényre (IRA) adott uniós válaszok az állami támogatási szabályozásban* című írásában olvashatók (Állami Támogatások Joga 39 (2023/2) 3–11).

zöld megállapodáshoz kapcsolódó – kezdeményezésekre épít, többek között a RePowerEU tervre.⁷

A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv négy pillérre épül.⁸ A terv második pillére alatt a Bizottság a támogatáshoz való hozzáférés felgyorsítását és egyszerűsítését tervezi a zöld beruházások esetében. Ennek egyik legfontosabb megvalósulása a TCTF fent említett elfogadása, valamint az általános csoportmentességi rendelet módosítása.

Jelen cikk célja a TCTF zöld átállást támogató szabályainak, valamint az ezekhez a jogcímekhez kapcsolódó – a módosított csoportmentességi rendeletben megtalálható – támogatási kategóriáknak az ismertetése, összehasonlítása.⁹ A környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról¹⁰ (a továbbiakban: CEEAG) szóló iránymutatással való párhuzam bemutatására e cikk nem vállalkozik.

Az új ideiglenes válság- és átállási keret elfogadásának előzményei

Oroszország Ukrajna elleni agressziója miatt a Bizottság 2022. március 23-án fogadta el a háború gazdasági hatásait kezelni hivatott válságközleményt¹¹ (*Temporary Crisis Framework*, a továbbiakban: TCF), amely lazított az állami támogatási szabályokon és gyorsabb bizottsági döntéshozatalt eredményezett.¹² Az eredeti TCF célja a háború gazdasági hatásainak enyhítése volt (limitált összegű támogatás, kedvezményes hitel- és kezességvállalási lehetőség, valamint működési jellegű támogatás a magas energiaárakra való tekintettel), környezetpolitikai szempontok nem jelentek meg benne.¹³

2022 tavasza során a háború és annak negatív hatásai nem enyhültek. Az orosz agresszió és az Északi Áramlat karbantartásából fakadó ellátási bizonytalanságok következtében a gázárak meredeken emelkedni kezdtek.

---

⁷ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának (RePowerEU terv COM(2022) 230, 2022.5.18.). A RePowerEU célja az orosz fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség csökkentése, a zöld átállás tervezettnél gyorsabb megvalósítása, valamint a reziliensebb energiarendszer és a klímaválság kezelése.

⁸ Kiszámítható és egyszerűbb szabályozási környezet; finanszírozáshoz való gyors hozzáférés; készségfejlesztés; és együttműködés globális partnerekkel.

⁹ A TCTF tartalmának teljes ismertetése és az általános csoportmentességi rendelet összes módosításának bemutatása nem tárgya e cikknek.

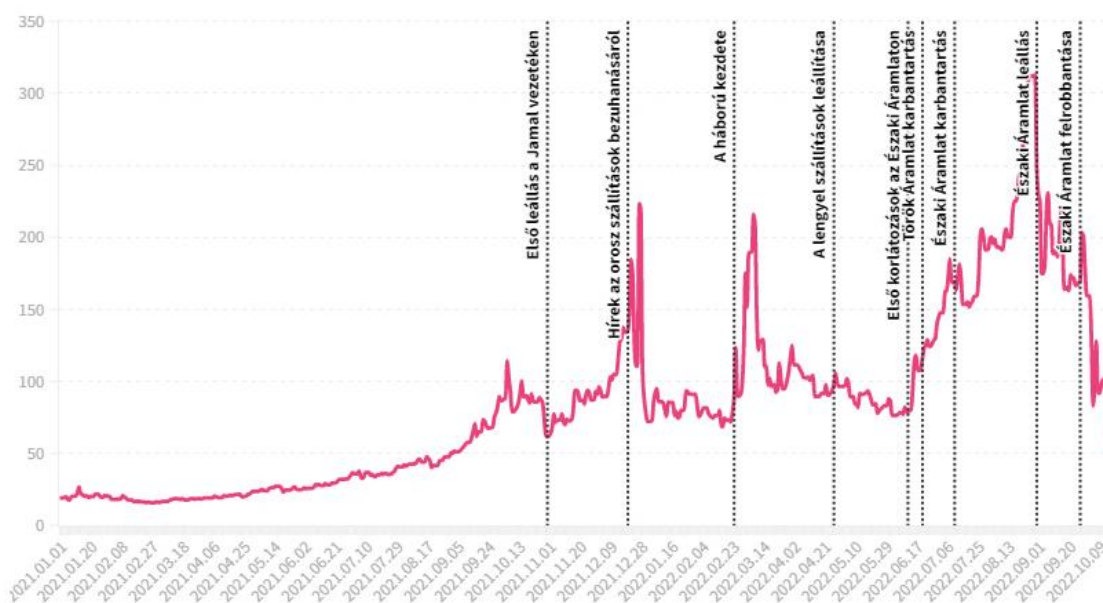
¹⁰ A Bizottság közleménye – 2022. évi iránymutatás az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról C/2022/481 HL C 80/1, 2022.2.18.

¹¹ A Bizottság közleménye az Állami támogatási intézkedésekre vonatkozó ideiglenes válságkezelési keret a gazdaságnak Oroszország Ukrajna elleni agresszióját követő támogatása céljából (2022/C 131 I/01) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.CI.2022.131.01.0001.01.ENG>

¹² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_22_1949

¹³ Részletesen lásd: Göncz Ildikó – Szalai Soma: Az ukrajnai orosz invázió gazdasági hatásai és az állami támogatások (Állami Támogatások Joga 31 (2022/1) 44–59).

1. ábra - A TTF tőzsdei gázár alakulása euró/megawattóra

Forrás: Powernext

Forrás: g7.hu¹⁴

Ezért a Bizottság 2022. július 20-án – a RePowerEU tervben foglaltakat is figyelembe véve – módosította a közleményt¹⁵, amely két új támogatási kategóriával bővült. Ezek közül mindkettő illeszkedik az európai zöld megállapodás célkitűzéseibe:

1. megújuló energia, tárolás és fűtési célú megújuló energiaforrások elterjedésének felgyorsításához nyújtható támogatás; és
2. az ipari folyamatok villamosításának, a dekarbonizációnak és az energiahatékonysági intézkedéseknek a támogatása.

2022. október 28-án a Bizottság újra módosította a TCF-et.¹⁶ A módosítás középpontjában az energiaválság állt: új támogatási alternatívák jelentek meg az energiaszolgáltatók likviditási támogatásának rugalmasabbá tételével, a vállalatok emelkedő energiaárainak kompenzációjával,

¹⁴ <https://g7.hu/penz/20221017/egy-eve-nem-volt-ilyen-olcso-a-gaz-a-holland-tozsden/>

¹⁵ A Bizottság közleménye Oroszország Ukrajna elleni agresszióját követően a gazdaság támogatása céljából nyújtott állami támogatási intézkedésekre vonatkozó ideiglenes válságkezelési keret módosításáról (2022/C 280/01) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52022XC0721%2801%29>

¹⁶ A Bizottság közleménye Az állami támogatásokra vonatkozó, az Ukrajna elleni orosz invázióval összefüggésben a gazdaság támogatását célzó ideiglenes válságkeret (2022/C 426/01) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2022.426.01.0001.01.ENG&toc=OJ%-3AC%3A2022%3A426%3ATOC

az energiafogyasztás csökkentésére irányuló ösztönzők fenntartásával, és a villamosenergia-kereslet csökkentésének támogatási lehetőségének bevezetésével.

A fentiek arra engednek következtetni, hogy a Bizottság a válságkezelés leghatékonyabb módját a zöld átmenet felgyorsításában látta és látja. Ugyanakkor a Bizottság a TCF zöld átállást támogató szakaszaiban túlságosan komplex elvárásokat és támogatás nyújtási követelményeket támasztott, amelyeket a tagállamok (vállalkozásai) nem tudtak teljesíteni. Ennek következtében a környezetvédelmi célú támogatásokat inkább a csoportmentességi rendelet alatt nyújtották, hiszen ezen a módon ugyanakkora támogatási intenzitás volt elérhető egyszerűbb feltételek mellett. Beszédes, hogy a TCF környezetvédelmi jogcímei alatt nem született bizottsági jóváhagyás. Így a szabályrendszer komplexitása is szükségessé tette a 2023. március 9-i felülvizsgálatát.

A válság szabályok felülvizsgálatának másik indoka az amerikai inflációcsökkentő törvény¹⁷ (*Inflation Reduction Act*, a továbbiakban: IRA) elfogadása volt. A 2032-ig hatályos IRA célja a vállalkozások és a háztartások energiaköltségének csökkentése, a magán-zöldberuházások ösztönzése, végül pedig a hazai ellátási láncok erősítése, ezáltal értékes munkahelyeket teremtve. Az IRA által biztosított kedvező feltételek miatt fennáll a veszélye, hogy európai vállalatok az USA-ba helyezik át a termelésüket.¹⁸

Az általános csoportmentességi rendelet módosításának előzményei

A csoportmentességi rendeletben a Bizottság azokat a feltételeket határozza meg, amelyek betartása mellett a tagállamok előzetes bizottsági jóváhagyás nélkül nyújthatnak állami támogatást.

Az Európai Bizottság 2021-ben kezdte meg a GBER felülvizsgálatát, amely folyamat – a körülmények gyors változása miatt – végül közel két évig tartott. A felülvizsgálat eredeti célja, hogy a GBER-t összhangba hozza a vele párhuzamosan vagy korábban felülvizsgált, különböző állami támogatási iránymutatásokkal (pl. a korábban említett CEEAG vagy a regionális állami támogatásokról szóló iránymutatás¹⁹), továbbá annak biztosítása, hogy a szabályok megfelelően figyelembe vegyék a piaci és technológiai fejleményeket és a Bizottság új prioritásait, különösen az európai zöld megállapodást. Később harmadik célként jelent meg 2023 elején az európai zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari tervvel és az ekkor éppen előkészületben lévő TCTF-fel való összhang megteremtése.

A GBER módosítás nagy hangsúlyt helyez a környezetvédelmi és energetikai támogatásokra. Kibővíti többek között a tagállamok támogatás-nyújtási lehetőségeit különböző típusú „zöld”

---

¹⁷ Lásd a Kongresszus honlapján: <https://www.congress.gov/bill/117th-congress/house-bill/5376>

¹⁸ Részleten lásd: Hargita Eszter – Puzder Filip: Mennyibe kerülhet Európának az amerikai inflációcsökkentési törvény? (Állami Támogatások Joga 39 (2023/2) 12–25).

¹⁹ Iránymutatás a regionális állami támogatásokról 2021/C 153/01

projektek esetében, valamint növeli a tagállami hatáskörben nyújtható maximális környezetvédelmi támogatások értékhatárát. A GBER módosítás hatálybalépésére az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetést követő napon kerül sor, és a rendelet 2026. december 31-ig lesz alkalmazandó.

A módosítás hatályba lépésekor létező támogatási programokat a hatályba lépést követő hat hónapon belül összhangba kell hozni a módosított szabályrendszerrel.

A zöld átállás elősegítése állami támogatásokkal

A zöld átállást a Bizottság különösen három területen (támogatási kategórián) keresztül kívánja ösztönözni. E három kategóriában mind a TCTF, mind a (módosított) GBER tartalmaz szabályokat, melyeket az alábbiakban mutatunk be.

A három érintett terület – a TCTF szempontrendszer alapján – a következő:

1. megújuló energia elterjedésére nyújtott támogatások;
2. energiahatékonyságot és dekarbonizációt célzó támogatások; és
3. a karbonsemleges gazdaságra való átállást elősegítő támogatások.

1. Megújuló energia elterjedésének ösztönzésére nyújtott támogatás

A TCTF szabályai

A TCTF 2.5. fejezete a megújuló energia és az energiatárolás RePowerEU szempontjából releváns elterjedésének felgyorsítására szolgáló támogatás nyújtását teszi lehetővé a Bizottság által jóváhagyott, becsült kapacitás- vagy termelismennyiséggel és költségvetéssel rendelkező program keretében.

E fejezet alapján bármely technológiával előállított megújuló energia támogatható, beleértve a megújuló energiával előállított hidrogént és a zöld hidrogénből előállított üzemanyagot is. Ugyanakkor nem támogatható a megújuló hidrogén felhasználásával előállított villamosenergia.

A jogcím lehetővé teszi továbbá az energia- és a hőtárolásra, illetve a megújuló hidrogén, a bioüzemanyagok, a folyékony bioenergiahordozók, a biogáz (beleértve a biometánt is) és az olyan biomasszából előállított tüzelőanyagok tárolására irányuló beruházások támogatását, amelyek tartalmának legalább 75%-át közvetlenül kapcsolódó megújuló hidrogénből, bioüzemanyagokból, folyékony bioenergiahordozókból, biogázból vagy biomasszából előállított üzemanyagokat termelő létesítményből nyerik. A TCTF 2.5. szakasza alapján indított támogatási programok egy vagy több technológiára korlátozódhatnak, de nem foglalhatnak magukban semmilyen mesterséges megkülönböztetést.

A TCTF 2.5. szakasza 2025 végéig biztosít lehetőséget beruházási és működési támogatás nyújtására egyaránt (korábban – a TCF szabályai szerint – csak beruházási támogatás volt megengedett). A beruházási támogatás vissza nem térítendő támogatás, visszatérítendő támogatás, hitelek, kezességvállalás vagy adókedvezmények formájában, a működési támogatás pedig úgynevezett kétirányú különbözeti szerződések²⁰ formájában nyújtható²¹. A TCTF – ellentétben a GBER-rel – nem határoz meg maximumot az odaítélhető támogatásra.²²

A támogatást nyílt, átlátható és megkülönböztetésmentes versenyeztetési ajánlattételi eljárás keretében vagy anélkül is oda lehet ítélni. A maximális támogatás mértékét az odaítélés módja alapján az alábbi táblázat foglalja össze.

1. táblázat - A támogatás maximális mértéke

Odaítélés módja	Beruházási támogatás (TCTF 2.5.1)	Működési támogatás (TCTF 2.5.2)
Nyílt, átlátható és megkülönböztetésmentes versenyeztetési ajánlattételi eljárás (azaz versenyeztetés) keretében	Legjobb (legalacsonyabb) ajánlat, de akár 100% támogatási intenzitás is lehetséges.	Legjobb (legalacsonyabb) ajánlat a kétirányú különbözeti szerződésekre
Versenyeztetés nélkül adminisztratív úton (nem kiforrott technológiához és GBER értékhatár alá tartozó kis projektek esetén ²³)	Teljes beruházási költség 45%-a, ez kkv-k esetén tovább növelhető kisvállalkozásoknak nyújtott támogatás esetében 20, közép-vállalkozásoknak nyújtott támogatás esetében pedig 10 százalékponttal	A szabályozó hatóság által a várható nettó költségek fedezésére a kétirányú különbözeti szerződésekre meghatározott kötési ár révén ²⁴

Forrás: szerzők saját szerkesztése

²⁰ „Kétirányú különbözeti szerződés”: a villamosenergia-termelő létesítmény üzemeltetője és egy másik fél – általában egy állami szerv – között létrejött olyan szerződés, amely a minimális ellentételezés védelmét és a többlet ellentételezés felső határát egyaránt rögzíti. A szerződés célja, hogy fenntartsa a termelőlétesítmény energiapiacokon való működését és hatékony részvételét támogató ösztönzőket. – TCTF 117. lábjegyzet

²¹ A létesítmény energiakibocsátásával kapcsolatban a szerződés időtartama legfeljebb 20 év (a támogatott létesítmény működésének kezdési időpontjától számítva).

²² További eltérés a TCTF és a GBER között, hogy a TCTF 2.5 és 2.6 jogcímei esetében a támogatás olyan, már megkezdett beruházásokhoz is nyújtható, amelyek kivitelezése 2023. március 9-én vagy azt követően kezdődött, kivéve a TCF alapján támogatható beruházásokat, amelyek kivitelezése 2022. július 20-án vagy azt követően kezdődhetett meg. A 2023. március 9. előtt vagy a TCF alapján támogatható beruházások esetében 2022. július 20. előtt megkezdett projektek esetében akkor nyújtható támogatás, ha az a beruházás hatókörének jelentős felgyorsítása vagy kiterjesztése érdekében szükséges. Ilyen esetben csak a felgyorsítást célzó intézkedésekhez vagy a hatókör bővítéséhez kapcsolódó többletköltségek támogathatók.

²³ Alapesetben a fotovoltaikus napenergia, a szárazföldi és tengeri szélerőművek, valamint a vízerőművek támogatása csak versenyeztetési ajánlattételi eljáráson ítéltető oda, kivételt képeznek a kis projektek GBER értékhatár alatt, ahol nem kötelező a versenyeztetési ajánlattétel – TCTF (77) g. és h. pontok

²⁴ Beleértve a becsült súlyozott átlagos tőkeköltiséget is és figyelembe véve az összes fő bevételt, illetve a már megkapott támogatásokat.

Nagyobb projektek esetén kötelező a támogatást nyílt és megkülönböztetésmentes versenyztetéses ajánlattételi eljárással odaítélni. Ez olyan eljárás, amely elegendő számú vállalkozás részvételét írja elő olyan előzetesen meghatározott objektív kritériumokkal, amelyek eleve minimálisra csökkentik a stratégiai ajánlattétel és a túl kevés ajánlattevő kockázatát²⁵. A folyamat fontos ismérve, hogy ennél a támogatást vagy az ajánlattevő által benyújtott eredeti ajánlat, vagy elszámolóár alapján nyújtják. Az eljárás nyitott, bármely vállalkozás nyújthat be ajánlatot. Ezenfelül az ajánlattételi eljárás költségvetése vagy volumene kötelező érvényű korlátot képez, amelynek eredményeképpen nem minden ajánlattevő részesülhet támogatásban.

Kisebb projektek²⁶ esetén támogatás adminisztratív úton, tender nélkül is nyújtható. Kis projektnek minősül az az intézkedés, ahol a támogatás nem haladja meg a 30 millió eurót és a projekt:

- legfeljebb 1 MW beépített kapacitással rendelkezik; vagy
- legfeljebb 6 MW beépített kapacitású és 100%-ban kkv vagy megújulóenergia-közösség tulajdonában van; vagy
- legfeljebb 18 MW beépített kapacitású és szél erőműre irányul.

A fotovoltaikus napenergia, a szárazföldi és tengeri szél erőművek, valamint a vízerőművek támogatása terén, amennyiben a támogatást nem nyílt, átlátható és megkülönböztetésmentes versenyztetéses ajánlattételi eljárás keretében ítélik oda, a szabályozás maximálja a támogatás mértékét, amely vállalkozásonként és projektenként 30 millió euró lehet.²⁷

A támogatott (beruházási vagy működési) projekteket a támogatás odaítélésének időpontjától számított 3 éven belül be kell fejezni és üzembe kell helyezni (a tengeri szélenergia kivételével, ahol nincs határidő). Erre a korlátozásra azért van szükség, mert a TCTF esetén válság szabályokról beszélünk, tehát az TCTF útján támogatott beruházásoknak a válsághelyzet kezeléséhez, hatásainak csökkentéséhez kell hozzájárulni.

---

²⁵ Annak érdekében, hogy az ajánlattételi eljárás tényleges versenyt eredményezzen, meg kell határozni az eljárás tárgyát képező kapacitás vagy termelés mennyiségét. A tagállamnak hitelt érdemlően bizonyítania kell, hogy az eljárás tárgyát képező mennyiség megfelel a potenciális projektajánlatoknak. Ez történhet korábbi árverésekre vagy a nemzeti energia- és klímatervben szereplő technológiai célokra való hivatkozással, illetve a túl kevés ajánlattevőre tervezett ajánlattételi eljárás kockázata esetén alkalmazandó védintézkedési mechanizmus bevezetésével. A túl kevés ajánlattevőre tervezett versenyztetéses ajánlattételi eljárások ismétlődő előfordulása esetén a tagállamnak korrekciós intézkedéseket kell bevezetnie az ugyanazon technológiára vonatkozóan a Bizottságnak bejelentett jövőbeli programok tekintetében. - TCTF 111. és 119. lábjegyzet

²⁶ TCTF (77) h pont

²⁷ TCTF (77) h és (78) h pont

A határidők be nem tartása esetén a támogatási programnak hatékony szankciórendszert kell alkalmaznia, azonban – ellentétben a TCF szabályaival – nincsen Bizottság által javasolt egy-séges szankció²⁸, hanem a tagállamok javasolhatnak szankciókat, amelyeket a Bizottság a ha-tározatában hagy jóvá.

Néhány példa a TCTF 2.5. szakasza alatt bevezethető intézkedésekre:

- Támogatási program biomassza-termelő és -tároló létesítmények telepítésére, ahol a támogatás adminisztratív úton, vissza nem térítendő támogatás formájában, a teljes be-ruházási költség legfeljebb 45%-áig terjedő összegben nyújtható.
- Napenergia-termelés támogatási program, ahol a támogatást kétirányú különbözeti szerződések formájában nyújtják, és a kötési árat versenyeztetési eljárás keretében határozzák meg.
- Támogatási program a megújuló hidrogén előállítására, ahol a támogatást kétirányú szerződések formájában nyújtják, a nemzeti szabályozó hatóság által adminisztratív úton meghatározott, a várható költségeket fedező kötési árral.

A GBER szabályai

A TCTF mellett a GBER alapján is támogatható a megújuló energia elterjedése, előzetes bi-zottsági jóváhagyás nélkül, tagállami hatáskörben.

A módosított GBER három cikke ad lehetőséget a megújuló energia termelésének támogatá-sára:

- A 41. cikk alapján *megújuló energia és hidrogén termeléséhez, valamint nagy hatásfokú kapcsolt energiatermeléshez nyújtott beruházási támogatás,*
- a 42. cikk szerint *megújuló energiaforrásból származó villamos energia termelésének ösztönzésére irányuló működési támogatás, míg*
- a 43. cikk alatt *kis projektek és megújulóenergia-közösségek esetén megújuló energia-forrásokból származó energia és a megújuló hidrogén használatának előmozdítására irányuló működési támogatás nyújtható.*

A módosított GBER²⁹ releváns szabályait az alábbi táblázat foglalja össze.

---

²⁸ A Bizottság által korábban javasolt szankció lehet pl. az, hogy határidők be nem tartása esetén az odaítélt támo-gatási összeg 5%-át vissza kell fizettetni, vagy azt a késedelem első 3 hónapját követően havonta 5%-kal, majd hat hónapos késedelmet követően havonta 10%-kal csökkenteni kell, kivéve, ha a késedelem a támogatás kedvez-ményezettjén kívül álló tényezőknek tudható be, amelyeket a támogatás odaítélésekor észszerűen nem lehetett előre látni.

²⁹ Lásd a GBER 41-43. cikkeit a Bizottság által elfogadott, hivatalosan még nem hatályos rendeletben: [https://com-petition-policy.ec.europa.eu/state-aid/legislation/regulations_en](https://competition-policy.ec.europa.eu/state-aid/legislation/regulations_en)

2. táblázat - A módosított GBER szabályai

	GBER 41. cikk Megújuló energia támogatására irányuló beruházási támogatás	GBER 42. cikk Megújuló energiaforrásból származó villamos energia termelésének ösztönzésére irányuló működési támogatás	GBER 43. cikk Kis projektek és megújulóenergia-közösségek megújulóenergia-használat ösztönzésére irányuló működési támogatás
Maximális támogatási összeg	30 millió euró vállalkozásonként és projektenként	30 millió euró vállalkozásonként és projektenként, illetve évi 300 millió euró költségvetés	
Hatálya	<ul style="list-style-type: none"> - Megújuló energia, beleértve a megújuló hidrogént, kivéve a megújuló hidrogénből történő villamosenergia-termelést - Villamosenergia- és hőtárolás, valamint bioüzemanyagok, folyékony bio-energiahordozók, biogáz és biomassza-tüzelőanyagok tárolása, amelyek tartalmának legalább 75%-át közvetlenül kapcsolódó termelő létesítményből nyerik éves szinten - Hidrogéntárolás és célzott infrastruktúra - Zöld és földgáztüzelésű, nagy hatékonyságú kapcsolt energiatermelés (az éghajlati célokkal összhangban) 	Megújuló villamos energia, kivéve a megújuló hidrogénből származó villamos energiát	Megújuló energia, beleértve a megújuló hidrogént (kivéve a megújuló hidrogénből történő villamosenergia-termelést) kis projektek és a megújulóenergia-közösségek esetében
Maximális támogatási intenzitás	<ul style="list-style-type: none"> - Versenyeztetés esetén akár a teljes beruházási költség 100%-a - Versenyeztetés nélkül i) megújulóenergia-termelésre irányuló beruházás (beleértve a megújuló kapcsolt energiatermelést) esetén a beruházási költségek 45%-a; ii) egyéb beruházásnál (pl. energiatárolás) a beruházási költségek 30%-a - +kkv bónuszok: kisvállalkozások esetében 20, középvállalkozások esetében pedig 10 százalékpont³⁰ 	Versenyeztetés alapján, amely valamennyi megújuló villamos energiát előállító termelő előtt nyitva áll	Versenyeztetés során kialakult ár vagy versenyeztetés nélkül támogatás a finanszírozási hiány erejéig

Forrás: szerzők saját szerkesztése

³⁰ A módosítással a GBER-ből kikerülnek a projekt elhelyezkedésétől függő regionális bónuszok (pl. a 41. cikk (9) bekezdését törlik), és helyette zöld bónuszokat vezetnek be, amelyek alapján a „teljesen zöld” projektekhez magasabb támogatási intenzitás érhető el. Így továbbra is elérhető lesz a 45%-os támogatási intenzitás (41. cikk esetén), ha a támogatott létesítmények zöldenergiát termelnek, függetlenül attól, hogy milyen régióban valósulnak meg.

A GBER 41-43. cikkei alapján a tagállamok gyorsabban és a TCTF-ben szereplőknél egyszerűbb feltételek mellett nyújthatnak támogatási program alapján vagy azon kívül (ún. egyedi támogatásként) támogatást. A TCTF 2.5. szakasza szerinti támogatás ugyanakkor csak támogatási program keretei közt nyújtható. A GBER által szabott felső támogatási plafon (mely jelentősen, 15-ről 30 millió euróra emelkedett a 2023 márciusi GBER módosítással) felett a tagállamok – a CEEAG mellett³¹ – csak a TCTF hatálya alatt nyújthatnak a megújuló energia és az energiatárolás RePowerEU szempontjából releváns elterjedésének felgyorsításához támogatást.

2. Energiahatékonyság és dekarbonizáció támogatása

A TCTF szabályai

A TCTF 2.6. szakasza az ipari termelési folyamatok villamosítás és/vagy megújuló energia, illetve – bizonyos feltételeknek megfelelően – villamos energiával előállított hidrogén használata révén történő dekarbonizációjához, valamint energiahatékonysági intézkedésekhez nyújtott támogatást tesz lehetővé, többek között a fosszilis tüzelőanyagok behozatalától való függőség gyors csökkentése érdekében.

Míg a TCTF 2.5. szakasza a fosszilis tüzelőanyagok kiváltására a megújulók elterjedésének felgyorsítását ösztönzi, addig a TCTF 2.6. szakasza az ipari tevékenységek dekarbonizációjára irányuló beruházások megvalósulását hivatott elősegíteni a következő tevékenységek támogatásával:

- az iparban a villamosítási és energiahatékonyság-javító intézkedések felgyorsítása;
- a megújuló és villamos energiával előállított hidrogén felhasználása³²; és
- a megújuló hidrogénből származó üzemanyagokat használó technológiák bevezetése³³.

---

³¹ Szalai Soma – Bartucz Zoltán: A klímapolitika elviselhetetlen könnyűsége: az Európai Bizottság 2022. évi iránymutatása az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról (Állami Támogatások Joga 33 (2022/3) 3–29).

³² A TCTF 81. i) pontja értelmében a megújuló villamos energiával előállított hidrogén esetén biztosítani szükséges, hogy a beszerzett energia zöld forrásokból származzon, vagy a 94 g CO₂eq/MJ fosszilisüzemanyag-komparátorhoz viszonyítva legalább 70%-os üvegházhatásúgázkibocsátás-megtakarítást eredményezzen a teljes életciklusra számítva.

³³ A TCTF 81. h) pontja értelmében az üzemanyagoknak az alábbi kumulatív feltételeknek kell megfelelni:

1. megújuló hidrogénből származó folyékony vagy gáznemű üzemanyagok, amelyek energiatartalma a biomaszszától eltérő megújuló forrásokból származik;
2. a 94 g CO₂eq/MJ fosszilisüzemanyag-komparátorhoz viszonyítva legalább 70%-os üvegházhatású gázkibocsátás-megtakarítást eredményeznek a teljes életciklusra számítva;
3. előállításuk az (EU) 2018/2001 irányelvben és annak végrehajtási vagy felhatalmazáson alapuló jogi aktaiban a nem biológiai eredetű, folyékony vagy gáznemű, megújuló energiaforrásokból származó, közlekedési célú üzemanyagokra vonatkozóan meghatározott módszertannal összhangban történik.

Ezt a támogatási kategóriát is 2022 júliusában vezette be eredetileg a Bizottság, majd 2023 márciusában a TCTF 2.5. szakaszával együtt módosította: időbeli hatályát kiterjesztette 2025. december 31-ig, valamint a maximális lehetséges támogatási összeg kiszámításának módszerét egyszerűsítette.

A 2.6. szakasz alapján nyújtott támogatások fő célja az ipari dekarbonizáció, ez a korábbi TCF rendelkezéseihez képest alig változott. Ez a jogcím továbbra is három támogatási lehetőséget kínál:

- energiahatékonysági beruházások (pl. hőszivattyú beépítése annak érdekében, hogy a hulladékhőt saját fogyasztásra használják fel);
- ipari folyamatok villamosítása (pl. elektromos kemence); és
- dekarbonizáció hidrogénre való átállás és a hidrogénből származó üzemanyagra (pl. ammónia) való áttérés formájában, mely utóbbi újdonság a TCTF alapján.

Támogatás kizárólag Bizottság által jóváhagyott, becsült költségvetéssel rendelkező támogatási program keretében nyújtható barnamezős beruházásokhoz.

A vállalkozásonként nyújtható maximális egyedi támogatási összege nem haladhatja meg a program teljes költségvetésének 10%-át vagy 200 millió eurót (attól függően, melyik összeg a nagyobb).

A környezetvédelmi követelmények terén a TCTF 2.6. szakaszának követelményei rendkívül szigorúak:

- a támogatásnak a támogatást megelőző helyzethez képest legalább 40%-kal csökkentenie kell a jelenleg energiaforrásként vagy alapanyagként fosszilis tüzelőanyagokra támaszkodó ipari létesítményéből származó üvegházhatásúgáz-kibocsátását, vagy
- legalább 20%-os energiamegtakarítás kell eredményeznie.³⁴

Amennyiben egy támogatott tevékenység az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer (ETS) hatálya alá tartozik, a támogatásnak azt kell eredményeznie, hogy a kedvezményezett létesítmény üvegházhatásúgáz-kibocsátása az ingyenes kiosztásra vonatkozóan meghatározott referenciaértékek alá csökken.³⁵

A támogatás nem irányulhat a kedvezményezett teljes termelési kapacitása növelésének finanszírozására. Ez nem érinti a technikai szükségességből eredő korlátozott kapacitásnövekedést. A TCTF azonban ezt a technikai szükségességet csak a támogatást megelőző helyzethez képest legfeljebb 2%-os kapacitásnövelések esetében vélelmezi.

A TCTF 2.5. szakaszához hasonlóan, az előző pontban leírtak szerint támogatás legkésőbb 2025. december 31-ig nyújtható, azzal a feltétellel, hogy a beruházás által finanszírozott létesítményt vagy berendezést a támogatás odaítélésének időpontjától számított 36 hónapon belül

---

³⁴ TCTF (81) d. (i) és (ii)

³⁵ Az (EU) 2021/447-es bizottsági végrehajtási rendelet határozza meg a referenciaértéket

befejezik és az teljes egészében működik. A határidő-túllépés esetén alkalmazandó szankció-rendszert minden tagállam maga hozza létre, és azt a Bizottság a támogatási programot jóváhagyó határozatában fogadja el.

A TCTF egyszerűsítést vezetett be a maximálisan adható támogatás kiszámításában. A TCF által engedélyezett két számítási módszertan mellett (lásd alább 1. és 2. pontok) – tekintettel arra, hogy a többlet-költség kiszámítása sok esetben elég bonyolult – a TCTF egy harmadik, egyszerűsített módszert is alkalmazhatóvá tesz a nyújtható támogatás kiszámítására, amely támogatási intenzitáson alapul. A módszertanok a következők:

1. Az elszámolható költségek meghatározhatók a megvalósított projekt költségei és a beruházás élettartama alatt a támogatás hiányában fennálló helyzethez képest elért költségmegtakarítások vagy többletbevételek közötti különbségként. A támogatási intenzitás nem haladhatja meg az elszámolható költségek 40%-át.³⁶
2. Nyílt, egyértelmű, átlátható és megkülönböztetésmentes versenyeztetési ajánlattételi eljárás keretében odaítélt támogatás.³⁷
3. A projekt beruházási költségeinek (berendezések, gépek vagy létesítmények költségei) hidrogénre való átállás esetében 60%-a, egyéb esetben 30%-a lehet a maximális támogatási intenzitás.³⁸

---

³⁶ TCTF (81) n.

³⁷ TCTF (81) o.

³⁸ TCTF (81) p.

Az 1. és a 3. módszer alkalmazásának egyes lépéseit az alábbi táblázat tartalmazza:

3. táblázat - Egyszerűsített módszertanok a nyújtható támogatás kiszámítására

1. módszer (részleges finanszírozási hiány számítás)	3. módszer (egyszerűsített módszertan)
<p>1. lépés: a projekt költségeinek meghatározása (CAPEX³⁹ + OPEX⁴⁰)</p> <p>2. lépés: a projekthez kapcsolódó bevételek meghatározása (pl. zöld prémium)</p> <p>3. lépés: a támogatás nélküli (ún. kontrafaktuális) forgatókönyv és költségeinek azonosítása (ún. elkerülhető költségek) (azaz annak meghatározása, hogy milyen költségek jelentkeznek támogatás hiányában)</p> <p>4. lépés: a projekt által elérhető megtakarítás azonosítása egy kontrafaktuális forgatókönyvhöz képest. Ez egyenlő a 2. lépés alapján kiszámolt extra bevétel és a projekt 1. lépésben meghatározott költségei, valamint a 3. lépésben kiszámolt elkerülhető költségek különbözetével.</p> <p>5. lépés: Így az elszámolható költség a projekt költségeinek a projekt által elérhető megtakarítással csökkentett összege lesz.</p> <p>6. lépés: A 40%-os támogatási intenzitást az elszámolható költségre alkalmazzák.</p> <p>7. lépés: A 40%-os intenzitás bónuszokkal növelhető: kisvállalkozás (+20%), középvállalkozás (+10%), magasabb szintű környezetvédelem (+15%)</p>	<p>1. lépés: a projekt beruházási (elszámolható) költségeinek meghatározása (CAPEX)</p> <p>2. lépés: villamosítási projektek és energiahatékonysági projektek esetében a támogatási intenzitás nem haladhatja meg az elszámolható költségek 30%-át, hidrogénre való átállás esetében pedig a 60%-át.</p>

Forrás: szerzők saját szerkesztése

Az 1. módszer sokkal összetettebb számítást igényel, mint az újonnan bevezetett 3. módszer, ezért az 1. módszer alkalmazása többletterhet jelent a vállalkozásoknak. A Bizottság előzetes számítása alapján azonban az 1. módszer alapján általában magasabb támogatás érhető el.

A TCTF a támogatáshalmazási szabályokat is pontosítja. Az 1. és a 2. módszer szerint számított támogatás az ezen módszerekre meghatározott maximális támogatási összeget meg nem haladó mértékben halmozható más támogatással vagy központilag kezelt alapokkal az átfedést mutató elszámolható költségek tekintetében. Az új, 3. módszer szerint számított támogatás az erre a

³⁹ Beruházási költségek

⁴⁰ Működési költségek

módszerre alkalmazandó legmagasabb támogatási intenzitást és/vagy támogatási összeget meg nem haladó mértékben halmozható más támogatással vagy központilag kezelt uniós alapokkal az átfedést mutató elszámolható költségek tekintetében. A teljes támogatási összeg semmilyen körülmények között sem haladhatja meg az elszámolható költségek 100%-át.

A GBER szabályai

A TCTF 2.6. szakaszának céljaival egyező, tagállami hatáskörben nyújtható támogatásokat a GBER két támogatási kategóriája tartalmazza:

- 36. cikke – *környezetvédelmi és dekarbonizációs célú beruházási támogatás*, és
- 38. cikke - *energiahatékonysági intézkedésekhez nyújtott beruházási támogatás*.

Az előbb említett két támogatási kategória⁴¹ szabályait az alábbi táblázat foglalja össze.

4. táblázat - GBER támogatási kategóriák szabályai

	GBER 36. cikk Környezetvédelmi és dekarbonizációs célú beruházási támogatás	GBER 38. cikk Energiahatékonysági intézkedésekhez nyújtott beruházási támogatás
Maximális támogatási összeg	30 millió euró vállalkozásonként és projektenként	
Minimális környezeti előny	Nincs küszöbérték, de nem hárríthatóak át a kibocsátások egyik ágazatról a másikra, és a fosszilis tüzelőanyagokkal összefüggő beruházások nem támogathatók.	Nincs küszöbérték, de a fosszilis tüzelőanyagokkal összefüggő beruházások nem támogathatók.
A hidrogén széndioxid intenzitása/igénye	Igazolhatónak kell lennie, hogy a villamosenergia-alapú előállított, felhasznált vagy szállított hidrogén életciklusa során legalább 70%-os megtakarítást ér el az üvegházhatású gázok kibocsátása tekintetében.	
Hatálya (a TCTF 2.6. szakaszánál szélesebb alkalmazási kör)	<ul style="list-style-type: none"> - Az egyéb szén-dioxid-mentesítési technológiák (pl. CCUS⁴²) felhasználásával végrehajtott projektekre a 36. cikk alkalmazható. - A zöldmezős beruházásokra a 36. cikk és a 38. cikk is alkalmazható. - Támogatási programon kívül nyújtott egyedi támogatásokra a 36. cikk és a 38. cikk is alkalmazható. - A 38. cikkben szabályozott intézkedésekre a 36. cikk hatálya nem terjed ki. 	

⁴¹ Lásd a GBER 36. és 38. cikkeit a Bizottság által elfogadott, hivatalosan még nem hatályos rendeletben: https://competition-policy.ec.europa.eu/state-aid/legislation/regulations_en

⁴² Carbon Capture, Storage and Utilisation – szén-dioxid-leválasztási, tárolási és hasznosítási technológiák

	GBER 36. cikk Környezetvédelmi és dekarbonizációs célú beruházási támogatás	GBER 38. cikk Energiahatékonysági intézkedésekhez nyújtott beruházási támogatás
A támogatási összeg számítása, támogatási intenzitás	<ul style="list-style-type: none"> - A beruházási többletköltségek 30-50%-a.⁴³ - Versenyztetési eljárás esetén a beruházási költségek akár 100%-a. - Alternatívaként a beruházási költségek és a működési nyereség különbsége (+ visszatérítés). - Egyéb esetben a magasabb környezetvédelmi szinthez szükséges beruházási többletköltségek 15-25%-a. 	<ul style="list-style-type: none"> - A magasabb energiahatékonysági szinthez szükséges beruházási többletköltségek 30%-a (+kkv és regionális bónuszok: kisvállalkozások esetében +20, középvállalkozások esetében pedig +10 százalékpont, kevésbé fejlett régiókban +15%). - Versenyztetési eljárás esetén a beruházási költségek akár 100%-a). - Egyéb esetben a magasabb környezetvédelmi szinthez szükséges beruházási többletköltségek 15%-a elszámolható (+kkv és regionális bónuszok: 10% kisvállalkozások esetén, 5% középvállalkozásoknál, kevésbé fejlett régiókban +7,5%).

Forrás: szerzők saját szerkesztése

A TCTF 2.6. szakasza magasabb összegű támogatásokat tesz lehetővé, mint a tagállami hatáskörben adható GBER 36. és 38. cikke. Viszont a GBER – ellentétben a TCTF rendkívül szigorú szabályaival – nem vár el minimális szén-dioxid kibocsátás vagy energiafogyasztás csökkenést, és hatóköre is szélesebb a TCTF-nél.

3. A nulla nettó kibocsátási célt szolgáló gazdaságra való átállás szempontjából stratégiai jelentőségű ágazatokban történő gyorsított beruházásokhoz nyújtott támogatás

A TCTF szabályai

2023 elején a nagy kérdés az volt, hogy miként kerüljön ki Európa hosszú távon a gazdasági válságból. A válság egyik oka Európa erős függése a fosszilis energiahordozóktól, amelyeket az EU harmadik országokból importál. Továbbá a válság rávilágított a nulla nettó kibocsátási célt szolgáló gazdaságra való átállás iránti megnövekedett igényre is.

A környezetvédelmi iránymutatás (CEEAG), a TCTF 2.5. és 2.6. szakaszai lehetővé teszik, hogy a tagállamok pénzügyi segítséget nyújtsanak a zöld célok eléréséhez (pl. megújuló energiaforrásokhoz vagy energiahatékonyság eléréséhez nyújtható támogatással). A fent bemutatott szabályozás azonban nem vonatkozik a nulla nettó kibocsátási célt szolgáló gazdaságra való

⁴³ CCUS esetén 30%, alapesetben 40%, míg legalább 100% üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentéssel járó beruházások esetén (a biomassza felhasználására épülő beruházások kivételével) 50% támogatási intenzitás megengedett.

átálláshoz szükséges eszközök gyártásának támogatására. Ezekből az eszközökből Európa a legtöbb esetben behozatalra szorul, ezek importja döntően Délkelet-Ázsiából származik. Tovább rontotta a helyzetet, hogy harmadik országok (pl. USA) ezen eszközök gyártásának támogatására dedikált támogatási intézkedéseket hoztak, és valós kockázata volt annak, hogy a tervezés alatt lévő kapacitások elsődleges célpontja nem Európa lesz, így az EU versenyhátránya érezhetővé vált.

A fent felsorolt kihívások kezelésére a TCTF 2.8. szakasza egy új, 2025 végig alkalmazható beruházási támogatási kategóriát vezet be, amelynek célja annak biztosítása, hogy a nulla nettó kibocsátási célt szolgáló gazdaságra való átálláshoz szükséges eszközöket Európában állítsák elő, és harmadik országok ösztönzői ne vonzzák el ezeket a beruházásokat.

E támogatási kategória szabályainak megalkotásakor a Bizottság az amerikai inflációcsökkentő törvény⁴⁴ rendelkezéseit vette alapul. A cél a zöld átálláshoz szükséges eszközök gyártásának mesterségesen harmadik országba irányításának megakadályozása volt. Ennek eredményeként az új TCTF szakasz alapján az alábbi termékek gyártása támogatható:

- a. akkumulátorok, szolárpanelek, szélturbinák, hőszivattyúk, elektrolizátorok, valamint szén-dioxid-leválasztást és tárolást szolgáló berendezések gyártása;
- b. az a. pontban felsorolt berendezések gyártásához tervezett, és elsődlegesen közvetlen inputként használt kulcsfontosságú alkatrészek gyártása; vagy
- c. az előbbiekhöz szükséges kritikus fontosságú nyersanyagok előállítás vagy visszanyerése.

A kulcsfontosságú alkatrészeknek nincs tételes listája, azonban csak olyan termékek gyártása támogatható e jogcím alapján, amelyeket kifejezetten az a. pontban felsorolt eszközökben való felhasználáshoz terveztek, azaz az a. pontban felsorolt termékek összes alkatrésze nem támogatható a b. pont alapján. A Bizottság nem kívánta a tagállamok lehetőségeit korlátozni egy taxatív felsorolással a TCTF-ben, tekintettel arra, hogy a technológiai fejlemények fényében ez a lista könnyen változhatna. Viszont, ha egy tagállam a TCTF 2.8. szakasza alapján kulcsfontosságú alkatrészekre irányuló támogatást szeretne nyújtani, a Bizottság elvárja, hogy a tagállam megnevezze, mely alkatrészek gyártására irányul az adott intézkedés. Így biztosítja a Bizottság, hogy a tagállamok csak olyan alkatrészekre nyújtsanak támogatást, amelyekre a jóváhagyó határozat vonatkozik, és nem ad szabad kezet számukra a lista bizottsági jóváhagyást követő önkényes bővítésére, így biztosítva az egységes jogértelmezést.

A 2.8. szakasz egyaránt lehetőséget biztosít támogatási programra (TCTF 85. pont) és egyedi támogatási intézkedésre (TCTF 86. pont).

---

⁴⁴ Mohay Ákos: Egy támogatási verseny kezdete? Az amerikai inflációcsökkentési törvényre (IRA) adott uniós válaszok az állami támogatási szabályozásban (Állami Támogatások Joga 39 (2023/2) 3–11).

Támogatási program a TCTF 85. pontja alapján

A támogatási program (TCTF 85. pont) alapján adott támogatás a tagállamok (és a Bizottság) számára is egyszerűbb, mivel a Bizottság egy támogatási programot hagy jóvá, amelyből a tagállamok támogatást nyújtanak, majd e támogatás-nyújtásokról utólag (60 napon belül) tájékoztatják a Bizottságot. Tehát adminisztratív terhek vonatkozásában ez a támogatási lehetőség a kedvezőbb, mivel a program jóváhagyása után a tagállamok saját hatáskörben nyújthatnak támogatást, és nem kell az egyedi támogatási intézkedésekhez az időigényes bizottsági jóváhagyási eljárást lefolytatni.

A támogatási program célja, hogy a nulla nettó kibocsátási célhoz szükséges beruházásokat a vállalkozások az Európai Gazdasági Térségen (a továbbiakban: EGT) belül valósítsák meg, így támogatás csak abban az esetben nyújtható, ha a támogatást nyújtó megbizonyosodott arról, hogy támogatás hiányában a beruházás nem az EGT-n belül valósulna meg. Ez azt jelenti, hogy a kedvezményezettnek főszabály szerint⁴⁵ be kell mutatni a támogatást nyújtó felé döntéshozatali folyamatát annak bizonyítására, hogy reális alternatíva volt a beruházás EGT-n kívüli megvalósítása a támogatás nélküli helyzetben.

Az egy vállalkozáscsoportnak és egy projekthez nyújtható támogatás mind támogatási intenzitásban, mind abszolút összegben korlátozva van. Ezen értékek meghatározása során a Bizottság figyelemmel volt a kohéziós cél érvényesülésére is, így a kevésbé fejlett területeken (ún. a)⁴⁶ és c)⁴⁷ régiók) több támogatás adható, és magasabb támogatási intenzitás alkalmazható.

---

⁴⁵ Kivételt képez, ha nincs alternatív beruházási helyszín, de a beruházás támogatás hiányában nem valósult volna meg, mert a projekt nettó jelenértéke negatív. A szerzők véleménye szerint a TCTF 2.8. szakasza alapján támogatható iparágakban Magyarországon ennek a lehetőségnek a piaci realitása alacsony. Az alternatív helyszín nélküli beruházás támogatásának szabályaiért lásd a regionális iránymutatás (<https://tvi.kormany.hu/a-bizottsag-uj-regionalis-tamogatásokra-vonatkozó-iránymutatást-fogadott-el>) 5.6.4.1. szakaszát, valamint a Bizottság SA. 49580 ügyszámú határozatát (BorsodChem).

⁴⁶ Azon NUTS 2 régiók, ahol az egy főre jutó bruttó hazai termék (GDP) az EU-27 átlagának 75%-ával egyenlő vagy az alatti, illetve az ún. a legkülső régiók. Ilyennek minősül egész Magyarország Budapest kivételével.

⁴⁷ Uniós szinten nem fejletlen, de nemzeti szinten fejletlen térségek. Magyarországon ilyen régió jelenleg nincs.

Az adható maximális támogatási intenzitást az alábbi táblázat mutatja be.

5. táblázat - A támogatási intenzitás maximuma

Maximum támogatás ⁴⁸ tagállamonként és vállalkozásonként			Beruházás helyszíne		
			Fejlett régió	c) régió	a) régió
			150 millió euró	200 millió euró	350 millió euró
Maximális támogatási intenzitás	Vissza nem térítendő támogatás	Nagyvállalat	15%	20%	35%
		Középvállalkozás	25%	30%	45%
		Kisvállalkozás	35%	40%	55%
	Hitel, adókedvezmény, kezességvállalás	Nagyvállalat	20%	25%	40%
		Középvállalkozás	30%	35%	50%
		Kisvállalkozás	40%	45%	60%

Forrás: szerzők saját szerkesztése

A fenti táblázatból látszik, hogy a maximálisan adható támogatást nemcsak az elszámolható költségek arányában korlátozták, hanem a TCTF a tekintetben is korlátot állít, hogy támogatási program alapján egy vállalkozás egy tagállamtól maximálisan mennyi támogatást kaphat.

Amennyiben a támogatás-nyújtásra hitel, kezességvállalás vagy adókedvezmény formájában kerül sor, a szabályozás magasabb támogatási intenzitást enged, de a nominálisan meghatározott értékhatárok ekkor sem léphetők túl. Nem egyértelmű azonban, hogy ha két támogatási formát (pl. adókedvezmény és vissza nem térítendő támogatás) kombinálnak, akkor alkalmazható-e a magasabb támogatási intenzitás.

A cikk lezárásáig⁴⁹ mindössze egyetlen támogatási programot⁵⁰ hagyott jóvá a Bizottság a TCTF (85) pontja alatt. A 837 millió eurós költségvetésű spanyol támogatási program alapján akkumulátorgyártásra adható támogatás vissza nem térítendő támogatás és/vagy kedvezményes kamatozású hitel formájában. A programot Spanyolország részben a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközből⁵¹ finanszírozza.

Az intézkedés az akkumulátorokat, azoknak alapvető alkotóelemeit vagy az előbbiekhöz szükséges kritikus fontosságú nyersanyagokat előállító vállalatok számára lesz nyitott. Az egy kedvezményezettre jutó maximális támogatási összeg függ az adott beruházás helyszínétől és elszámolható költségeitől. Támogatás a jóváhagyott program alapján legkésőbb 2025. december 31-ig nyújtható.

⁴⁸ A támogatási összegek folyóáron, azaz nem jelenértéken értendők.

⁴⁹ A cikk kéziratának zárási időpontja: 2023. május 22.

⁵⁰ SA.107094 - https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_107094

⁵¹ https://commission.europa.eu/business-economy-euro/economic-recovery/recovery-and-resilience-facility_hu

Támogatás nyújtása a TCTF 86. pontja alapján

Lehetnek olyan esetek is, amikor a fenti táblázatban szereplő összegek nem elengedőek a harmadik ország által (pl. USA IRA) kínált támogatás ellensúlyozására. Ebben az esetben a tagállamoknak egyedi jóváhagyást kell kérniük a Bizottságtól a TCTF 86. pontja alapján, mivel a Bizottság megítélése szerint a támogatás magas összege miatt ezek a támogatások meglehetősen versenytorzítóak. A bizottsági jóváhagyás feltételei szigorúbbak, mint a TCTF 85. pontja esetében.

E támogatás olyan beruházás esetében, amely egy tagállamban valósul meg, csak akkor adható, ha a megvalósítás helyszíne kevésbé fejlett régióban (uniós vagy nemzeti szinten, vagyis a) vagy c) térség) található.

A támogatás feltétele, hogy a kedvezményezett alaposan, megbízható bizonyítékokkal alátámasztja, hogy támogatás hiányában a tervezett beruházás nem az EGT-n belül valósulna meg, illetve hitelt érdemlően kell alátámasztania azt is, hogy mennyi támogatásban részesülne az EGT-n kívül.

Fejlett régiókban csak olyan beruházás támogatható, amely több tagállamban egyszerre valósul meg (hasonlóan az IPCEI-hez⁵²), ebből legalább két helyszín kevésbé fejlett régióban található, és a szóban forgó beruházás jelentős részének az ún. a) régióban kell megvalósulnia. Fontos feltétel ez utóbbi esetben az is, hogy valamennyi tagállam vállalkozásai számára, amelyek az érintett értékláncban tevékenykednek, lehetőséget kell biztosítani arra, hogy részt vegyenek a kialakulóban lévő projektben. A támogatást bejelentő tagállamoknak bizonyítaniuk kell a Bizottságnak, hogy ezek a vállalkozások tájékoztatást kaptak az adott projekt lehetséges indulásáról, valamint a projekttel kapcsolatos esetleges kereskedelmi lehetőségekről: például kapcsolatfelvétel, szövetségek, találkozók vagy kapcsolatépítő rendezvények révén, amelyeken kkv-k és induló vállalkozások is részt vettek, ugyanakkor bizonyítani kell azt is, hogy kellő figyelmet fordítottak az üzleti titoktartásra.⁵³

---

⁵² Lásd: https://competition-policy.ec.europa.eu/state-aid/legislation/modernisation/ipcei_en

⁵³ TCTF 150. lábjegyzet

A TCTF 86. pontjának főbb tudnivalóit az alábbi táblázat foglalja össze.

6. táblázat - Támogatás nyújtása a TCTF 86. pontja alapján

Egyedi támogatás-nyújtási lehetőség	Beruházás helyszíne	Maximális támogatási összeg	Biztosítékok (safeguards)		
Egy EGT tagállamban valósul meg a beruházás	Egy tagállamban valósul meg a) vagy c) régióban	Nem haladja meg a három közül a legkisebbet: - azt a támogatási összeget (jelenértéken), amelyet a kedvezményezett bizonyíthatóan kaphat az EGT-n kívüli harmadik országban kaphatna.	Fejlett régiókban e támogatás nem adható.		
Több tagállam részvételével megvalósuló beruházás	<ul style="list-style-type: none"> - Legalább három EGT-tagállamban valósul meg - Ebből legalább két helyszín a) vagy c) régióban található; - Az ilyen beruházások jelentős részét a) régióban kell megvalósítani 	<ul style="list-style-type: none"> - a beruházási kiadás költségeit. - a EGT helyszín és a harmadik országbeli helyszín közötti finanszírozási hiányt. 	Fejlett régióban is adható, ha bizonyítható, hogy az érintett értéklánc mentén Európa-szerte tovább lehet fejleszteni egy tágabb ökoszisztémát, megerősítve az ellátási lánc rezilienciáját.	A környezeti kibocsátások szempontjából a legújabb, kereskedelmi forgalomban elérhető legkorszerűbb termelési technológiát használja.	A támogatás nem nyújtható a termelési tevékenységek tagállamok közötti áttelepítésének megkönnyítésére

Forrás: szerzők saját szerkesztése

A GBER szabályai

A TCTF 2.8. szakaszának „párja” a csoportmentességi rendeletnek a 14. cikke, amely alapján a tagállamok regionális beruházási támogatást nyújthatnak a rájuk vonatkozó regionális támogatási térkép szerint jóváhagyott intenzitásig. A csoportmentességi rendelet csak egy bizonyos értékhatárig⁵⁴ ad lehetőséget a tagállamok számára támogatás nyújtására. Ezen összeg felett a tagállamoknak egyedi bizottsági jóváhagyást kell kérniük a regionális iránymutatás⁵⁵ alapján.⁵⁶ Hangsúlyozandó azonban, hogy a GBER 14. cikkének célrendszere eltér a TCTF 2.8. szakaszától. A regionális beruházási támogatások célja az Unión belüli területi egyenlőtlenségek

⁵⁴ Nem adható több támogatás annál, mint ami egy 110 millió euró elszámolható költségű beruházásra járna.

⁵⁵ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021XC0429\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021XC0429(01))

⁵⁶ Hargita Eszter – Bartucz Zoltán [2022]: Az új regionális iránymutatás (Állami támogatások a gyakorlatban. Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest).

csökkentése. Regionális beruházási támogatás jogcímen az EU kevésbé fejlett régióiban lehet beruházásokat támogatni, amelyek elhozzák a területi kohéziót, növelik a helyi életszínvonalat és a foglalkoztatottsági mutatókat. Ezzel szemben a TCTF 2.8. szakasza a zöld átállást hivatott előmozdítani a dekarbonizációt elősegítő eszközök gyártására irányuló beruházások támogatásával.

A csoportmentességi rendelet 14. cikkének és a regionális iránymutatásnak is jóval tágabb a hatálya, mint a TCTF (86) pontjéé.

Konklúzió

Azzal, hogy az Európai Bizottság 2023. március 9-én elfogadta – a korábbi ideiglenes válságkeret (TCF) helyébe lépő – ideiglenes válság- és átállási keretet, a zöld átállás támogatása kiemelt szerepet kapott. A közlemény elfogadásával a Bizottság elismerte egyrészt azt, hogy a zöld átállás állami beavatkozás nélkül nem feltétlenül lesz sikeres, másrészt azt, hogy a zöld átállás nem valósul meg egyik pillanatról a másikra, hanem évekbe telhet. Belátta azt is, hogy az európai ipar versenyképessége kettős kihívással néz szembe.

Egyrészt az orosz katonai agresszió Ukrajnával szemben az energiaárak jelentős emelkedéséhez vezetett, és egyértelművé tette Európa energiafüggőségét harmadik országokkal szemben. E kitettség jelentős csökkentését célozza a RePowerEU terv. A terv végrehajtása kevés sikerrel kecsegtet, ha Európa ipara nem képes az átálláshoz szükséges berendezéseket, eszközöket (pl. napelemek, autóakkumulátorok, szélérőművek alkatrészei) magának előállítani.

Másrészt a harmadik országok által diszkriminatív módon biztosított ösztönzők (különösen az amerikai IRA) az európai ipar érdekeit jelentősen sértik, és veszélyeztetik a RePowerEU-ban kitűzött célok elérését.

A szabályrendszer módosításából az következik, hogy a Bizottság is szükségesnek tartja annak biztosítását, hogy a tagállamok a már rendelkezésre álló lehetőségeken túlmenően további célzott állami támogatást adhassanak.

Az, hogy a TCF-et felváltó TCTF mennyire lesz sikeres a zöld átmenet felgyorsításában, valamint a válságkezelésben, majd a 2023-as és az azt követő évek támogatáspolitikája során derül ki. Az érem másik oldaláról is korai még nyilatkozni, nevezetesen arról, hogy a fellazított állami támogatási szabályok mekkora veszélyt jelentenek az Unió egyes politikáira: a kohéziós célok teljesülésére, illetve az EU-USA támogatási verseny kialakulására.

A TCTF-et kiegészítő GBER módosítás és annak környezetvédelmi jogcímei szintén a zöld átállás felgyorsítását szolgálják: a módosítás nagy hangsúlyt helyez a környezetvédelmi és energetikai támogatásokra, többek között kibővíti a tagállamok támogatás-nyújtási lehetőségeit különböző típusú „zöld” projektek esetében, illetve megkönnyíti a zöld hidrogénbe irányuló beruházásokat. Fontos még kiemelni, hogy a Bizottság az újonnan módosított GBER alapján jelentősen növeli a bejelentési határértékeket a környezetvédelmi és energetikai támogatások esetén: míg a legtöbb egyéb jogcím bejelentési határértéke csak 10%-kal növekszik az általános inflációs környezetre való tekintettel, addig a környezetvédelmi támogatások határértékei általában megduplázódnak. Ez is azt mutatja, hogy a Bizottság kiemelt prioritásként kezeli

a környezetvédelmi és energetikai támogatásokat, és ösztönöznék szeretnék a tagállamokat arra, hogy saját hatáskörben, minimális adminisztratív terhek mellett az eddigieknél nagyobb összegű támogatást nyújtsanak a zöld megállapodás céljai számára fontos területeken.

Mivel a GBER módosítás a cikk leadásának időpontjában még nem lépett hatályba, jelenleg nincs kialakult tagállami gyakorlat a zöld támogatási jogcímekre. Viszont a TCTF alapján a Bizottság már két intézkedést is jóváhagyott, amelyek a zöld átállást hivatottak előmozdítani: a korábban bemutatott spanyol akkumulátorgyártó támogatási programot, valamint egy megújuló hidrogén előállítását célzó olasz intézkedést.⁵⁷ Ez mindenképp javuló tendenciát jelent a 2022. év támogatási gyakorlatához képest, ugyanis egyetlen tagállam sem nyújtott támogatást zöld átállásra a TCF hatálya alatt annak túlságosan komplex követelményrendszere miatt.

---

⁵⁷ SA.106007, lásd bizottsági sajtóközlemény: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_2044